

اراره خانه و مطبعه سی

استاد پرلده باب عالی جاده -

سنده رقم بت کتبیانه سی.

درج ایدین اوراق اعاده

اولنهار.

نسخه سی اغروشه

سَمَاءُ مَبْلُغِ غَنَمِهِ
م ١٣٠٧

بدل استرا

(پوسته اجر تیله برابر)

سنه لکی ٥٠ غروش

آلی آلی ٣٠ <

نسخه سی اغروشه

يَنْجِسُ نَبِيَّكُمْ نَبِيَّ نَسْرًا وَنُوْنُ فَيُؤَلِّدُ فِي هَفْتِكُمْ غَنَمَهُ

[«دانجینگ» شهری بیوک قابوسی]

«دانجینگ» شهرینه دار کله چک نسخه ده معلومات ویریله چکدر .

صِنَائِعْ

صنعی یا نجار

فرانسه‌ده صنعتی یا نجار یا بلغه باشلانوب بونک ایچون اوفاق بر ما کینه‌ده اختراع ایشلشد .
بوما کینه مقدار کالی شکر شروبی حاصل ایدیور .
بواصولک نعدن عبارت اولدیغنی بروجه آتی بمجلاً بیان ایدم :

مستطیل شکلنده بر پارچه سونکر طاشی آلنوب هر طرفی قابلی بر قوطونک ایچنه تحکجه قادیلیر وقوطونک صاغنده صولنده هوا آله‌جق اوفاق برر منفذ بر اقیلیر .
سونکر طاشنک هراکی یوزی اوزرنده دخی منابه ایلله اوفاق بر طاقم او یوقلر آجیلیر . بر یوزده کی او یوقلر دیگر یوزه قدر قابلی اولمیلیر .

هوا منفذ لرندن برینه حامض فحم ، دیگرینه (Ethylène gazeux) ، بوندن باشقه هراکیسته‌ده صو بخاری ادخال اولنور . « حلول » قاعده سنجیه ایکی غاز دخی مطلوب اولان مقدار صو بخاری ایلله برلکده سونکر طاشی اوزرنده آجیلان او یوقلر ایچنه کیرر ، بوراده بری بریله امتزاج واتخاد ایدر . بوما کینه‌دن اصل نباتی یا نجاردن اخراج ایدیلان صو کی شکرلی بر اوز آقار . مخترعنک ادعاسنه کوره صنعتی یا نجارله اعمال ایدیله جک شکرک بر کیلوغرامی ۶ سانتیه قدر صائیله جقدر .

لکن شمعی‌ده قدر فرانسه ارباب صنایعندن بر چوق ذوات دخی شکر اعنائنه مخصوص ما کینه انشا ایشلر سده اجرا ایدیلان تجربه برلکده نتایج مطلوبه حاصل ایتده دیکندن بوما کینه لوتروک حکمنه کیرمشدی . بوکره انشا اولدیغنی خبر ویردیمیز ما کینه هنوز قطعی صورتده تجربه ایدلمش ایه‌ده ما کینه مک ساده لکی ایلله برابر مکمل اوله‌سی و برده استعمال اولنان موادک صورت ترکیبی بونک دیگر لری کبی اوله‌مایه‌جنی امیدینه محل ویرمکده در .

مِنتَقِیْکِمَا

هیرا نانک ریاضنه درمء عملمری

فیزبولوژی فنی منتسبیین بعض حیوانانک ریاضنه ندرجه به قدر تحمل ایشلکرنی بالدفعاة تجربه ایشلر در .
بو تجربه لرده حیوانات ایچنده انسان ایلله ک زیاده انسیقی اولان کوپکار اوزرنده اجرا اولغشدر .

ایلک تجربه ده برینه صودن ، دیگرینه ات صویندن باشقه برشی ویرلمه‌ن ایکی کوپکدن ات صویله تغذیه ایدیلان کوپک دیگرندن ده‌ها چابوق تلف اولمشدر .
ایکنجی تجربه ده بر کوپکه ما کولات و مشروباتن هیچ بر شی ویرلمه‌هرک بش کوندن صوکره تلف اولدیغنی کورلمشدر .

یالکر صو ویریلن دیگر بر کوپک آره دن قرق کون کجیدکی حالده صاب صاغلام بولغشدر .

بو تجربه ایچون انتخاب اولنان ایکی کوپکدن هر بری ۱۶۰۵ کیلوغرام ثقلنده اولدیغنی حالده بشجی کونی تلف اولان کوپک طارندلقده یالکر ۲ کیلوغرام ثقلنده اولدیغنی و دیگرینک اوندن ۹۰۵ کیلوغرام آغیرلقده بولندیغنی کورلمشدر . قرقجی کونی صاغ قالان کوپک ۷۰۵۰ کیلوغرام آغیرلقده اولوب قرق کون ظرفنده ۷۰۵ کیلوغرام صو ایچمش ایدی . کوپک مرست بر اقلدیغنی زمان کمال حرص و اشتها ایلله ۱۲۰۰ غرام چوربایی و ۱ کیلوغرام اتی یه مشدر .

انسانک کندی کینسه یا بیدیه کی موزیقہ آلاتی

کوی وقیرلرده اقامت ایدیلان چو جوقلری اکلندر مک ایچون آفاج قابوخی وتازه فایز لری و بعض میوه چکر دکاری کبی شیردن چالنی آلاتی اطلاقه‌ک چوق شایان بر طاقم آلتلر اعمال ایدم بیلیرلر . کرچه شو موزیقہ آلاتی ایلله بک قارشیق هوالر چالیمه‌ماز سده حال اصلیلر یله براز مدت انسانی اکلندر دیکندن اوفاق کوبلو چو جوقلری

برلردن اوفله نیلیرسه پک کسکین بر طاقم صدارل حصوله کایر (شکل ۲).

شو تعریف ایتدی که دودکدن ده ا زیاده استمالی نعم ایش بر دودوک وارد که اوده بر شفتالو ویا قایصی چکر دکله بایلان دودو کدر . چکر دکک ایچنده کی بادم اولا بر چاقی اوجیله چیقار یلیر . بوندن سوکره چکر دک آغزه آلینیرده ایکی طرفنده کی دیکلردن بری اوفله نیرسه اولدقچ اوزاق بر مسافندن ایشیدیلر یله چک درجه ده قوتلی صدارل حاصل اولور (شکل ۳).

[انسانک کندی کنیدنه یابه یله چکی موزیقه آتانی]

بو قیل موزیقه آلنری ایچنده الک اهمیتلیی قوالدر . تقریباً ۰.۰۳ متر و قطارنده و ۱ متر و طولنده بر سوکود ویا قان آغاجی دالی کسیره ک قابوغی صوندقدن سوکره حلزونی اولق اوزره تکرار دالک اطرافنه چیه چوره صاریلر و طویلو ایکنه لرله داله و طودورلور . بعده دالک اوزرنده بر حذاده اولق اوزره صیره واری

ایچون بویله اعمال ایدیلن چالغیلردن بعضاری تعریف ایده چکر .

اول بول «نجلیه» فصله سنه منسوب نباتاتک باشاق صابریله بایلان بر قاج موزیقه آلتندن بحث ایتک ایسته رز. تازه بر بوغدا و یا یولاف صابی براوجی قابالی اولق ایچون بر بوغومنک ایلریسندن کتلی . بوغدا و یا یولاف چوینک دیگر اوجی ده آجیق بر اقلی . بو چوب اوزونلغنه طوغرو یاریلر و آجیق اولان اوجندن ایچنه طوغرو اوفله نیرسه بعض بوجک لک صدا سنه مشابه بر ایچنه و کسکین صدا چیقار . باشاق صابی اوزونلغنه یاریله جق یرده صابک اوزرنده بر آرمق آچیلر ق بونک اهترالی قسمی صابک آجیق اوجنه طوغرو کتیر یلیر . صابک قابالی اوجی آغزه آلتدرق و اوفله نرک خیمچ بر صدا استحصا اولته بیلدی کی صاب آغزک ایچنه نه قدر صوقلش ایسه بو صدا اوقدر تعدیل ایدیلر یلیر . صابک آغزه آز ویا چوق صوقل سنه کوره آرمک اوقدر آز ویا چوق قسمی اهتراز حصوله کتیر (شکل ۱).

اوزونلقری بری بریسه تمایله مساوی اولوب آشایکی طرفلری برر بوکوم ایله مسدود دیگر اوجلری آجیق اولان متعدد قامیش یارچهلری بری بریسه ربط ایدره ک وجوده کلن بر نوع فلاوطه ایله اوافق هوالر چالینه یلیر . قامیش دودوک یانله سی هیس ندن قولایدر . بونک ایچون بر قامیش یارچهنی ایچنی ستر ایدن خفیف زار کبی اولان کنارندن باشقه بر شی قالمایچیه قدر ایچنه پوتدقدن سوکره قامیشک آجیق اولان اوجندن خیمچهنه لاقیردی سوله نیور ایش کی اوفله نیرسه کوزل هوالر چیقار . شمعی ده کلمه عادی چغیر تغانه : بونی یاقق ایچون تازه بر سوکود آغاجی بوداغی ویا اوزلو زنبق آتوب بونرک اوجلرینه طوغرو قابوغی چنتیک بر صورتده صیرمه لی و بر حذایه کلک اوزره صیریلان قابوغک اوزرینه ایکی اوج اوافق و مدور دلیک آجلی . بوندن سوکره قابوغی اوجی چنیلان و یوقاری کی طرفی خفیفه کسین دال اوزرینه تکرار قویلی . یاریقی

بر طاقم دلیکدر آجیله رقی بر قوال وجوده کتیرلمش
اولور (شکل ۴).

سادت عالم

[مابعد عدد : ۱۶۰]

مسافر لر کیدنجی سالونک لامبهری سوندورلدی .
خانه خاکی دیگر بر او طیه چکدیلر . صوبایه اودون
آهرق باشنه کچوب اوتوردیلر . وبو آقشامکی اکنجه مک
بک ایل اولدیغه دایرجه کیرشیلر . هبسنک چهره سنده
علامه مسرت نمایان اولمده ایدی . فقط ماریانک یوزینه
دقت ایله جک اولسه کز دائما دریای تفکراته طلمش اولدیغنی
کورور ایدکر . کوزندن اویقو آققده اولدیغنی حالد
بر درلو او یو یامور ایدی .

بانکر « ورت » آلتش یاشنده در . « ماریا » ده
آتک یکنه قیزدر . ورتک زکینلکی یالکر مملکتنده دکل .
بتون آلتانیاچه بیله شهرت بولمدر .

آرمدن بر قاج کون کچمشدی . ماریا بر آز طولاشتی
ایچون آرابه سیله صواقعه جیقدی . او آقشام جالبدینی
یارچهلر ایله هر کسک مظهر تحسینی اولان بیانیست
« اککرت » . تصادف ایله دی . سلاملاشدیلر . ماریا
لاقبردییه کیرشک ایسته دی ایسه ده اککرتک قولنده
پدری ورتک عزیز احباسندن بر کیسه مک بولغهی
مانع اولدی .

شمدی (اککرت) ک کیمل اولدیغه دایر سزه بر آز
معلومات ویرمل :

بو ذات آلتانیاک « غه وسته والد » کوبنددر . بک
کوچوک ایکن پدری وفات ایتش ایدی . شمدی بروالده سی
برده کوچوک همشیره سی واردر . بر آز بیویوبده
عقلی باشنه کادیکنده کوردی که اوک ایچنده کندندن باشقه
والده سینه و همشیره سینه باقهجی براراک یوق . بی چاره
اککرت شفقتی والده جیکله معصوم همشیره سی
بسله مک . انکرک معیشتلری تامین ایتک ایچون

« لاینج » شهرینه کلدرک اوراده فن موسیقی تعلیمی
ایچون حصر اوقات ایتدی . کویخی ترک ایتدیکی زمان
ایچق اون بش یاشنده ایدی . ایشته اوزماندن بری
موسیقی ایله اشتغال ایتدیکی جهته فن مذکورده فوق
المأمول آثار ترقی کوسترمش ایدی . والده سیله
همشیره سندن آریله لی تمام اون بش سنه اولمدر .

آرتق برایی سنه دن بری والده سی طرقدن مکتوب
آلمیور ایدی . عجبا صاغمی . اولدی بونندن ده بر خبر
یوق . بی چاره اککرت اوتده بریده سوار لره
دعوت اولوب آلدینی اجرته کچمکده در . فقیر ایسه ده
کندیسی غایله یاقیشق لی وکار طور لدر .

مادمازل ماریا او کچمده . باخصوص برایی
کون صوکره اککرتی تکرار کوردیکندن بری کچمه
اویقوسنی ترک ایله هب انک خیالیله اشتغال ایتکده در .
هانیا اککرتک قولنده برار کون دلی قانلی یوقیدی ؟
ایشته او ماریایی سویور حتی قیزک پدری ده ماریایی
اکا ویرمکی وعد ایتش . ودها شمدین « داماد » نامی
ویردرک هر زرده کورسه ، تصادف ایتسه « فصلاسک »
داماد ؟ . دیمکده در . ذاتا غایت قیصقاج اولان وقیزی
هر کسدن قیصقانان دلی قانلی (روزنفلد) قیزک اککرت
ایله اولان شو سر بست معامله سندن بک زیاده جانی
صقیله رقی بر آز صوکره طوغری ماریانک پدرینه
کیتدی ، قیزینک اککرتی سودیگنی و اککرتک دخانی
سودیگنی بر تفصیل نقل ایله ماریا به نصیحت ویرمه سی
رجا ایتدی .

بونک اوزرینه دو ورت قیزی چاغیروب ماریا ! .
قیزم ، عقلی باشکه آل . مناسبتر بعض شیر ایشیدورم .
سن بو کونکی کونده مملکتک الک برنجی زکینلرندن
بانکر (ورت) ک قیزسک ! . بوله بر آدمک اولادی
اولدینک ایچون کندی تیبرک ایتلیسک ! .
(اککرت) دیککاری آدم عادی بر چالغیدر . بر کره
کندیکی دوشون ! ، صراف ! همده نصل صراف ! معروف ،

داثر استحصال ایده بیلدیکی قدر بعض روایاتی حاوی کندی یازسیله کتابلر دخی موجودر . بو کتابلرک مطالعه سندن آکلاشدیغی اوزده توتون پک اسکی وقتدن بری بتون علم مدنجه و حتی برطاق اقوام وحشیجهده معلوم ایش . آمریکا کاشنی اسپانیول قریستوف قولومب «آتیل» جزایرینه کیندیکی زمان ارکک و قادینک یارق توتون ایچدکارنی کورمشدر . هرلسانده توتونه و توتون چوبوغنه نه دینلدیکی بو دفترلده یازمشدر .

توتونک بش یوزسندن بری بتون علجه معلوم اولدیغی ظن ایدلکدهدر .

۱۵۷۴ سنه سنده «ماتیس دولویل» طرفدن یازیلوب لوردنی سونک فولکسیون میانده بولسان بر کتاب توتونک آمریکا ایله اسپانیاده نه صورتله شایع اولدیغنه دادررکه بو کتاب مراق اربابی ایچون پک زیاده حازر قیتر . مکسیقاده دخی توتون ایچمه عادت اونی آلتنجی عصر میلادی اوائلنده باشلادیغی لوردنی سونک کتابندن آکلاشفدهدر . حتی توتون ظنیله «روره» نامنده برنوع یارقاری ایچرلر مش . بونی اثبات ایچون صوک درجه ایدیلن دقت سایه سنده تنک بر قوطو ایچنده الیه کیره . بیلدیکی «روره» یارقاری محفوظدر .

۱۵۱۲ سنه سنده مشاهیر سیاحتندن پورتیکیزی «یو آن پونجه دله نون» «فلوریدا» مملکته انای سیاحتنده اهالی» بلده نک توتون ایچمه ک زیاده سیله «منمک اولدقلرینی رأی العین کوروش و نشر ایلده کی سیاحتنامه سنده دخی یازمشدر . فقط چوبوق استعمال ایتدکلرینی اصلا کورمه مش اولمسی دها اوزمانلر چوبوق ایجاد اولمادیفنه و آنلرجه مجهول بولندیغه حل ایتمشدر .

ینه اون آلتنجی عصرده بر هیئت سفریه ایله کشف و سیاحت ایچون آمریقایه کیدن انکلیز «سروالتر الایغ» آمریقانک سواحل غربیه سینه چیقیدیغه دها اوزمانلر حال وحشته بولان آمریقایلرک «هیپو ووق» نامنده برنوع یارق ایچدکلرینی یازمش ایش . سروالترک روایتنه کوره اوزون بر چوبوق ایچدکلرینی ده علاوه

اصیل برصراق . بونی کندکده ابی ملاحظه ایتلیسک ! هایدی . کیت ! او طه که کیتده رستکی بیتیر . شمعی خواجه ک کلیر !» دیدی .

مازیا باشنی اوکنه اکدرک او طه سینه چکلدی . حقیقه پدربنک نصیحت ایتدیکی کبی ایچمه دوشوندی ، طاشندی . کندی کندینه ، «پدربنک نصیحتلری پک طوغری . بر صرافک قیزی نروده ، عاد بر چالغچی نروده !» دیدی . فرجه سنی ، بویالری آلهرق اکلنه چالشدیغی رستک اوکنه او طورودی . فرجه سنی بویاه باتیردق رسمی پایغه باشلادی . بدن بره بدن فیرلادی آیاهه قالقدی . باغچه ناظر پنجره نک اوکنده طورودی . آغاچلرک اوزینه دوشن قارلری سیره قویولدی . الی باشنه قویوب درین بر تفیکره طالیدی . یاولاش یاولاش شویله - سویله دی :

(مابعدی وار)

..

نوروز چوبوغنی سرکیسی

انکلیز ارباب تجسسندن متوفی لورد (آلفر دتانی سون) حال حیاتنده ایکن هر شبه مراق ایدهرک اولانجه ثروتی تحف و نوادر مباحه سی اوغرنده صرف ایدر ایدی . بوندن ایکی سنه اول کره ارض اوزرنده موجود هر قومک و قبائل وحشیدن هر برینک استعمال ایتدیکی توتون چوبوقلرینه مراق ایدهرک فوق العاده یاره صرفیه هیسنی الیه کیره که موفق اوله ایتلشدر .

لورد تانی سونک وفاتندن صکره دیکر بری بونلری متوفانک عالمه سندن مباحه ایله غایت تحف و عجیب الشکل اولانلرینی انظار عمومه تشهر ایتکدهدر .

بونلر میانده اودوندن ، پورسلندن ، دیکر کوبو کندن ، طوبراقدن ، شیشه دن ، دمیردن و سائر دین یالیش چوبوقلر موجوددر .

بونلردن ماعداتوتون تاریخنه داثر بر طاق اثرل ایله هر قوم نرندنه توتونک نه صورته انتشار و توسع ایتلیکنه